

До
Национална комисия по журналистическа
етика

Ж А Л Б А

от

Сдружение “СЪЮЗ НА СЪДИИТЕ В БЪЛГАРИЯ”,
рег. по ф.д. № 4940/1997г. на СГС,
БУЛСТАТ 121415520,
със седалище и адрес - София 1040, бул. Драган Цанков, № 6
и адрес за кореспонденция - София 1000, ул. Пиротска No 7, ет. 5;
e-mail: office@judgesbg.org
срещу вестник „Труд”

Уважаеми госпожи и господа,

Предмет на настоящата жалба са текстове в два материала, в които информацията е изнесена в нарушение на Етичния кодекс. Журналистическият коментар в тях е изведен чрез внушения, а не чрез анализ, произтича от невярно отразени сведения и превратно представена фактология. Текстовете не съдържат аргументирана авторска позиция, а възпроизвеждат безпочвени и напълно неоправдани от гледна точка на обществения интерес (и по смисъла, вложен в чл. 5 от Етичния кодекс) лични нападки. В резултат – обществото е сериозно заблудено, вместо да бъде предпазено. Това уврежда съдебната система като цяло и авторитета на отделни съдии. С недопустимите средства на агресията и изопачаването в общественото мнение открито се насажда ненавист към правораздавателната дейност. Подобна деятелност може да се окачестви само като уронване на престижа на съдебната власт, но не и като изпълнение на дълга на журналиста да бъде „обществен страж”. Тази негативна и все по-устойчиво открояваща се тенденция налага намесата на Националната комисия по журналистическа етика.

- 1. Публикация във вестник „Труд”, разпространена в електронния му вариант на 15.01.2016 г., със заглавие „С тълкувателно решение на ВКС: Лозан Панов подари амнистия за престъпниците”**

Самото заглавие възпроизвежда невярна информация. Съгласно чл. 124, ал. 1 от Закона за съдебната власт тълкувателните решения не се постановяват еднолично, а от общото събрание на съдиите от съответните колегии във върховните съдилища, поради което и председателят на ВКС няма как да е едноличен автор на такова. В случая обаче той не е присъствал при провеждане на заседанията на общото събрание на Наказателната колегия (ОСНК) на ВКС, нито е участвал в постановяването на решението. Това ясно се установява от титулната част на коментираното в статията тълкувателно решение № 3/2015 г. на ОСНК на ВКС. Така авторът представя невярна информация, която в контекста на останалото съдържание на материала представлява и лична нападка срещу магистрат, който е председател на върховна съдебна инстанция. Такъв подход несъмнено влиза в колизия с принципа за добрия тон и благоприличие.

Далеч с по-важно значение са неверните твърдения, че с решението се „амнистират“ престъпници и че неговият смисъл е санкционирането им с административни наказания вместо с наказания по Наказателния кодекс. С постановеното тълкувателно решение на ОСНК на ВКС са ревизирани три тълкувателни решения на стария Върховен съд - № 85 от 01.11.1966 г., № 51 от 29.12.1978 г., № 46 от 16.10.1979 г., приети при действието на отменена конституционна уредба и преди присъединяването на Република България към Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи и Протоколите към нея. Обсъжданата в него проблематика е посветена на класическия принцип, че никой не може да бъде съден или наказан два пъти за едно и също деяние (*ne bis in idem*) и разглежда приложението му в проблемни хипотези на дублиране на наказателната и административнонаказателната отговорност, които се разрешават противоречиво от съдилищата. Този факт лесно се установява от съдържанието на тълкувателния акт, в който недвусмислено са очертани разглежданите въпроси. В най-обобщен вид те засягат случаите, в които заради различната степен на обществена опасност деянието е квалифицирано от законодателя или като административно нарушение, или като престъпление и възникват усложнения, ако деецът е бил санкциониран или оправдан в един от двата вида процедури. Без съмнение „грабителите“ и изнасилвачите“ не попадат в предметния обхват на тълкувателното решение. Грабежите и изнасилванията са единствено престъпления по НК и за тях изобщо не е предвидена възможност да бъдат преследвани чрез способите на административнонаказателната отговорност. В цитирания текст обаче в подзаглавие е отразено тъкмо обратното: **„Протестиращите „за реформа“ съдии: Грабители, изнасилвачи, хулигани, автоджигити и други престъпници – с административни наказания, вместо да бъдат съдени по Наказателния кодекс.“**

Употребата на изрза „протестиращите „за реформа“ съдии“ също е некоректна и уронва престижа на всички съдии от ОСНК. Авторът има свободно право да изрази критичното си мнение по отношение на съдиите, заявили публично (в различни форми)

отношението си към необходимостта от реформа на съдебната система. Но той не прави това, а на основата на изопачения смисъл на тълкувателното решение извежда внушение, целящо да настрои читателя против тази група съдии. Чрез превратната интерпретация на съдебния акт и очевидно приписвайки резултата от него единствено на принадлежността на някои от съдиите към „протестиращите за реформа”, той засяга останалите членове на Наказателната колегия, които не са дали явен израз на своята позиция за съдебната реформа, но пък са участвали във вземането на решението. Отбелязваме, че то е подписано единодушно, без нито едно особено мнение.

Така още със заглавието и подзаглавието са нарушени едновременно **чл. 1.1.1, чл. 1.1.4 и чл. 2.7.1** от Етичния кодекс. Информацията не е вярна и не е проведено разграничение между нея и коментара. Не са спазени благоприличието и добрия тон, тъй като е атакувана персонално личността на председателя на ВКС, който дори не е взел участие в постановяването на решението. Засегнат е авторитетът и на всички съдии от НК на ВКС.

Невярното твърдение, насочено към внушение за „амнистия” на престъпниците”, е възпроизведено няколкократно в текста, като затвърдява неправилната представа за смисъла на решението на ОСНК – **„Тихомълком, само два дни преди Бъдни вечер, на 22 декември ВКС публикува Тълкувателно решение № 3 за 2015 г., според което хиляди грабители, изнасилвачи, хулигани и автоджигити никога няма да разберат какво е наказателно преследване за престъпните им деяния, стига преди това да им е била потърсена административнонаказателна отговорност”**; **„Освен че тълкувателното решение на върховните съдии сериозно ще затрудни работата на разследващите органи, то ще осигури измъкване от наказателно преследване на грабители като тези, които извършиха жесток побой над възрастно семейство в пловдивското село Голям Чардак. От „реформаторската” съдийска амнистия на Панов и компания със сигурност ще се възползват и други престъпници, които могат да си издействат удобно административно наказание”**.

С твърдението **„Макар самото разглеждане на питането на Панов да е станало още на 25 юни 2015 г., обявяването на тълкувателното решение става непосредствено преди коледно-новогодишните празници с единствената цел – информацията за скандалния акт да остане незабелязана от медиите и обществото”**, тълкувано в логическата му връзка с употребеното в предния абзац **„Тихомълком, само два дни преди Бъдни вечер, на 22 декември...”**, е нарушено изискването за добрия тон и благоприличие. Направеният коментар е несъответен на съдържащата се в него информация. На 25.06.2015 г. е било проведено открито заседание на ОСНК по тълкувателно дело № 3/2015 г. Решението е прието след поредица заседания, на които са били обсъдени значителен брой становища, представени от повечето съдебни органи в страната (включително и от някои административни съдилища), отделни съдии, Върховна

касационна прокуратура, Инспекторат към Висшия съдебен съвет, Висш адвокатски съвет, Министерство на правосъдието, катедра „Наказателноправни науки” в Юридическия факултет на Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий”, Институт за държавата и правото при БАН, секция „Наказателноправни науки”, Български хелзински комитет, „Асоциация за европейска интеграция и права на човека”, Фондация „Български адвокати за правата на човека” и др. На 22.12.2015 г. решението е обявено след подписването му от участвалите в приемането му съдии. Именно защото е публикувано на сайта на ВКС, тълкувателното решение не би могло да е обявено „тихомълком”, нито пък би могло да остане „незабелязано” от медиите и обществото. Няма друг начин, по който да се огласяват решенията, като въпросното не прави изключение. На читателя некоректно се внушава, че с обявяването на тълкувателния акт, определен като „скандален”, се цели информацията за него да остане незабелязана. Така е нарушено етичното изискване за придържането към добрия тон (**чл. 2.7.1 от Етичния кодекс**), защото на съдии от ВКС се приписва напълно неприемливо за магистрати поведение по „укриване” на съдържанието на определен съдебен акт.

Споменатите дотук три текста от Етичния кодекс - **чл. 1.1.1, чл. 1.1.4 и чл. 2.7.1** - са нарушени и със следните две изречения, първото от които е неверно твърдение, а второто - предположение, изградено на непонятна основа: **„Освен че тълкувателното решение на върховните съдии сериозно ще затрудни работата на разследващите органи, то ще осигури измъкване от наказателно преследване на грабители като тези, които извършиха жесток побой над възрастно семейство в пловдивското село Голям Чардак. От „реформаторската” съдийска амнистия на Панов и компания със сигурност ще се възползват и други престъпници, които могат да си издействат удобно административно наказание”**

Предвид липсата на каквото и да е аргументация от страна на автора (в това число и при проследяване на цялостния контекст на публикацията), на първото твърдение е достатъчно да се противопостави съдържанието на тълкувателното решение, за да се заключи, че то не е вярно. Второто пък е необоснован коментар, почиващ на превратно пресъздадена информация. И двете са несъвместими с благоприличието и с добрия тон заради отправените нападки към председателя на ВКС и към съдиите от Наказателна колегия във ВКС, които не почиват на нито един обективен факт.

Изведеното заключение, препоръчващо „ограничаване” на „законотворческата” роля на съдиите”, също е ярък израз на неетичен журналистически подход. Невярно е обобщението, че **„...чрез тълкувателни решения върховните съдии са се превърнали в своеобразна „тайна горна камара” на Народното събрание и задкулисно осигуряват лобистко дописване на законите”**. По силата на чл. 124, ал. 1 от Закона за съдебната власт при наличието на противоречива или неправилна практика на съдилищата общото събрание на съответните колегии на ВКС е задължено да приеме тълкувателно решение.

Коментираният тълкувателен акт не „дописва” закона, а решава проблемите по прилагането му и то в съответствие с практиката на ЕСПЧ. В него е подчертано изрично, че радикалното преодоляване на конфликта между правилото *ne bis in idem* и принципа за приоритет на наказателната отговорност пред административнонаказателната не е възможно по пътя на тълкуването, а е необходима законодателна промяна.

Не е вярно и това, че тълкувателното решение „се позовава основно на делото „Цоньо Цонев срещу България”. В тълкувателното решение е направен широк преглед и систематизация на множество релевантни по въпроса решения на Европейския съд по правата на човека и Съда на Европейския съюз, а също и на достиженията в съвременната правна теория, предмет на задълбочени и авторитетни дискусии на наднационално равнище. Недопустимо е с повърхностен прочит на тълкувателното решение да се въвеждат в заблуждение читателите и да се демонстрира пренебрежение към общоприетите правозащитни стандарти на Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи и практиката на Европейския съд по правата на човека.

2. Публикация във вестник „Труд”, разпространена в електронния му вариант на 17.01.2016 г., със заглавие „Българският съд е похитен от олигархията и започна да й служи”

Съдържанието на цялата статия е несъвместимо с минималните, отправени към журналистиката, етични изисквания. В нея се съдържат множество неподкрепени твърдения, представени като факти. Вестникът би следвало да изложи поне някаква обективна информация, въз основа на които са изведени обобщенията, при това - многократно, че олигарси (цитирани са и имената на Иво Прокопиев, Огнян Донев, Цветан Василев) са „похитили” българския съд „чрез избирането на нови ръководители на двете ключови съдебни инстанции СГС и ВКС”. Това не само не е сторено, но е посочено, че „олигархията диктува съдебните решения”, след което са „анализирани” коментираният вече в предния материал тълкувателно решение и още няколко. Тъй като са нарушени отново същите текстове на Етичния кодекс – чл. 1.1.1, чл. 1.1.4 и чл. 2.7.1, достатъчно е да се посочат най-ярките примери за твърдените нарушения, като препращаме към вече изложените по-напред съображения: **„Шокиращото тълкувателно решение №3 на ВКС за 2015 г., оповестено тихомълком в навечерието на Коледа, с което се дава възможност чрез налагането на административни наказания хиляди престъпници да избегнат наказателно преследване, е акт, който в най-голяма степен обслужва именно олигарсите, чиито медии имат за задача непрестанно да манипулират обществото, че чрез „тяхната” съдебна реформа животът в България ще бъде справедлив. Оказва се, че ключова роля при вземането на тълкувателното решение имат както политиканстващият председател на ВКС Лозан Панов, така и кантората**

на адвокати, които пряко са ангажирани по делата за укриване на данъци на един от кукловодите на кампанията за правосъдна реформа.”

„Не закъсня и друго скандално решение на ВКС, с което директно бяха обслужени интересите на банкера беглец Цветан Василев. С решението от миналата седмица на върховните съдии по делото за несъстоятелността на пирамидата КТБ се прави пореден опит заграбените от финансовия спекулант милиарди да не могат да бъдат събрани. С въпросното решение на ВКС държавата рискува да загуби стотици милиони за сметка на грабителите на КТБ - криещия се в Сърбия Цветан Василев и неговото протеже в България Гриша Ганчев.” Видно е, че няма отграничение и не може да се проведе разликата между факти и коментар – читателят не узнава нищо за съдържанието на решението на ВКС, защото не е предоставена информация за него, за сметка на което е сугестиран абсолютно недопустимо, че с решението на върховните съдии се препятства събирането на милиарди. Такъв извод не следва от решението. Безпредметно е обаче позоваване на съдържанието му, доколкото в материала дори не е посочено какво е решил съдът.

Тези съображения се отнасят и за твърдението „**Още по-фрапиращо се оказва решението на Софийския градски съд, с което въпреки наложените два запора от данъчната администрация без никакъв проблем бяха подарени активи, под формата на 150 бензиностанции на офшорка, контролирана именно от подсъдимия бизнесмен от село Микре Гриша Ганчев.**”

С приведения следващ цитат, освен посочените вече три етични ангажимента, е нарушен и прогласеният в т. 2.6.1 от Етичния кодекс – спазването на презумпцията за невинност и забраната за квалифициране на когото и да е като „престъпник” преди срещу него да има издадена присъда. Съблюдаването на презумпцията за невинност от страна на публични личности, на представители на всички власти, от членовете на обществото и от журналистите, е утвърден стандарт в демократичните държави, в които е гарантирано върховенството на закона. То е всеобщ дълг и усилията за стриктното зачитане на установения принцип би следвало да са специална грижа на медиите. Погазването на презумпцията от тяхна страна е особено опасно, защото нанася твърде сериозни вреди: върху заподозрения/обвиняемия, чиято вина се установява едва с присъдата, и който може да не е бил обвинен справедливо; върху дължимата от страна на разследващите и съда обективност и безпристрастност чрез оказване на недопустим натиск при вземането на решението, което пък поставя в сериозен риск дължимата справедливост; върху цялото общество, което вместо да бъде възпитавано да зачита общоутвърдените правни положения, обективността и справедливостта, бива буквално настървявано и тласкано към „улично правосъдие”. Съд, който взема решения под диктата на общественото мнение, не може да въздаде справедливост. Само една от причините е, че общественото мнение прекалено често не е формирано на основа на действително осъществилите се факти.

Медиите би следвало да посветят усилията си да разясняват на гражданите това, защото тяхната отговорна задача като пазител на обществения интерес е освен да информират обществото надеждно, да работят активно за възпитаването, съхраняването и утвърждаването на демократичните ценности. Медиите разполагат с голяма власт при разпространяването на информацията и нейния анализ и следва да подхождат с дължимото внимание в този процес. Следващите извадки илюстрират, че отразеното в материала е в пълен противовес с коментариите безспорни положения:

- „**Две други съдебни решения, на които обществото стана свидетел в петък, показват отношението на съдиите към жертвите на престъпления и техните близки. Става въпрос за скандалния отказ на съдиите във Враца и Бяла Слатина да наложат най-тежките мерки за неотклонение за едно убийство, което разтреса цялото общество, и поредни хулигански действия на сина на феодала на село Галиче Ценко Чоков.**”

- „**Убийците на 18-годишния Тодор от Враца получиха заслужените им тежки обвинения, но това не попречи на поредната “реформаторка”-съдийка, безцеремонно да пусне Поничките под “домашен арест”. Напълно идентична се оказва ситуацията и в Бяла Слатина, където държавното обвинение поиска постоянно задържане за сина на скандалния кмет насилник от с. Галиче Ценко Чоков. Вероятно за да го амбицират и занаят да пребива своите съселяни, съдът реши да не задържа “под стража” хулиганстващ рецидивист, макар само и на 18-години, Мартин Чоков.**”

С коментарите за случаите в гр. Враца и в гр. Бяла Слатина е нарушена презумпцията за невинност, а на читателите не е поднесена конкретна информация, която сами да анализират. Двама обвиняеми са наречени „убийци”, а деянието, в чието извършване са обвинени, е квалифицирано като „убийство”, при все че фактите не са известни и не могат да бъдат с оглед фазата, в която се намира производството. В резултат на подобни материали в обществото се формира нагласа на ненавист, а от съда се очаква да вземе решение съобразно оформените обществени очаквания независимо от доказателствата по делото. Същевременно е отправена и лична нападка към магистрата, разгледал мярката за неотклонение, като негативното отношение е обективизирано ясно чрез израза „поредната реформаторка – съдийка”. Обвиняемият по другото дело е определен като „хулиганстващ рецидивист”, а на съда е приписано, че с решението си вероятно е искал да „амбицира” обвиняемия да „пребива своите съселяни”.

Както бе посочено вече, цялата статия е несъвместима с изискванията за журналистическа етика, но приведените примери разкриват особено флагрантни нарушения. Убедени сме, че подобен подход в журналистиката нанася мащабни и трайни вреди не само на съдебната власт, чиито представители сме ние, но и на цялото общество.

Затова считаме за необходимо да ангажираме вниманието Ви и да отправим искане да постановите, че с обсъдените публикации във вестник „Труд”, разпространени на

Член на Международната асоциация на съдиите (МАС)

15.01.2016 г. и 17.01.2016 г., са допуснати нарушения на чл. 1.1.1, чл. 1.1.4, чл. 2.6.1 и чл. 2.7.1 от Етичния кодекс.

От името на УС на ССБ:

Атанас Атанасов – председател на УС